

Fra arkiverne

Æ balsko

Oversættelse af Kirsten Lyshøj

Peter Skautrup Centret for Jysk Dialektforskning, Aarhus Universitet

Sigfred Andresen, Læk sogn i Sydslesvig, har sendt følgende beretning:

Jens vå slimm karle. No skuld det væh. Han haj spar sammel i di månede, hvo di haj haj di ny pæhng – æ D-mark, å no haj han nok. Han viil ha sko – ny sko. Øve ve æ skoste viil han søgh sæ nave righthe køhn ue, det skuld væh balsko.

Ska æ injt taj mæ dæ, lille Jens? Æ ska ællyvl te kræmes, haj sin moe sø. Men nej, Jens viil sjell.

No haj sin moe åltins bestimmt, hva sko han skuld ha, men det giist han injt mée vætøve. Vå han injt gammel nok te sjell å køhf sko? – jenåtyv, snar toåtyv år, haj væt soldåt å olt det dæh, han vå danjne patbarn mée.

Æ frede ætte, te han haj fåt løn, tav han fri en stunjstid før helavten, drav sæ om i synjdesty å køe øve te æ skoste. No skuld det væh. Lav

Balskoene

Jens var slemt kæphøj. Nu skulle det være. Han havde sparet sammen i de måneder, hvor de havde haft de nye penge – d-marken, og nu havde han nok. Han ville have sko – nye sko. Øvre hos skomageren ville han udsøge sig nogle rigtig kønne, det skulle være balsko.

Skal jeg ikke tage med dig, lille Jens? Jeg skal alligevel til købmand, havde hans mor sagt. Men nej, Jens ville selv.

Nu havde hans mor altid bestemt, hvilke sko han skulle have, men det havde han ikke lyst til mere. Var han ikke gammel nok til selv at købe sko? – enogtyve, snart toogtyve år, havde været soldat og alt det der, han var da ikke noget pattebarn mere.

Fredagen efter at han havde fået løn, tog han fri en times tid før fyraften, klædte sig om i søndagstøj og kørte over til skomageren. Nu skulle det være.

han så vå i æ låden, vå han injt så karle mée, få den pigh dæh vå jo hel ny. Han haj aljle se hind før.

Dav, sø han, æ skuld ha et pa ny sko.

Ja, sø hun å smil. Hva ska det væh få nave?

Han vå blevn helt fålegen å stav å fingerée ve sin kasket. – Balsko!

Så skal di nok væh sort, mén hun å gik hen te æ hylde mæ sko. Han føllert mæ.

Hva numme hæ do?

Treåfétigh – fieåfétigh, sø han. Han viil injt ha dem så stoe – enle haj han nok femåfétigh.

Hun haj se sin førr, kégh no åh ham å såh née åh æ førr ægen, men sø injt nave. Han keégh åh di sko, hun viist ham Den jen pa vå flot – mæ injddrevn muste – å smal vå di. Dem viil han prøv. Hun hjulp ham, å han fik æ foe née i æ sko. Hun spue, om den injt vå lidt snæve?

Lidt stram nok, mén han, æ vil å gern prøv den anj.

Klemme di slenjt øve æ tæe? Hun tråt mæ æ tommeltot dæh, hvo æ stoetæ hæ sin plads.

Nej, det gæh. Hvo såh æ førr køhn små ue i di sko. Å lidt gie di dem da å nok ue, vinjne en gæh i dem?

Da han så var i butikken, var han ikke så kæphøj mere, for den pige dér var jo helt ny. Han havde aldrig set hende før.

Goddag, sagde han, jeg skulle have et par nye sko.

Ja, sagde hun og smilede. Hvad skal det være for nogle?

Han var blevet helt forlegen og stod og fingerede ved sin kasket. – Balsko!

Så skal de nok være sorte, mente hun og gik hen til hylden med sko. Han fulgte med.

Hvad nummer har du?

Treogfyrre – fireogfyrre, sagde han. Han ville ikke have dem så store – egentlig havde han nok femogfyrre.

Hun havde set hans fødder, kiggede nu på ham og så ned på fødderne igen, men sagde ikke noget. Han kiggede på de sko, hun viste ham. Det ene par var flotte – med inddrevet mønster – og smalle var de. Dem ville han prøve. Hun hjalp ham, og han fik foden ned i skoene. Hun spurgte, om den ikke var lidt snæver?

Nok lidt stram, mente han, jeg vil også gerne prøve den anden.

Klemmer de slet ikke over tærne? Hun trykkede med tommeltotten der, hvor storetåen har sin plads.

Nej, det går. Hvor så fødderne fine små ud i de sko. Og lidt vider de sig da også nok ud, når man går i dem?

Ja, lidt, sagde hun. Hun kiggede på ham, næsten som med et lidt forlegent

Ja, lidt, sø hun. Hun kégh åh ham, snar som mæ et lidt fålégghen smil. Ska det så væh dem, enjde ---?

Ja, la kuns, sø han, å så pakket hun dem injd, å han betahl å gik mæ sin ny sko – glaj å tefrejs. Han viil ha dem åh, vinjne di skuld te bal øve i Stajm kro, å det skuld di æ hele flok åh synjde. Anna viil å mæ, haj hun sø.

Nå, fik do køjt sko? – spu sin moe, lav han kom hjem. Han viist hind æ sko, å hun tot te di såh køhn ue – men æ di injt lidt smal?

Nej, sø han lidt kort å gik injt i sit kamme.

Synjde avten fik han ren sokke åh, di tynjest han haj, å så skubbet han æ førr née i æ sko. Han vå i slips å krav å natyrle å den ny antogh; vinje en gik te bal, skuld en væh ornle i æ ty.

Di anjne kom fåbi å hinjt ham ah, å så gik æ hele flok di fie-fem kilomete te Stajm kro. Di snakket å sung unjnevejs å haj en masse spåhs. Jens tænjt engång æmell åh sin sko, få di fåtohl ham, te di vå ny å skuld blokkes ue ve å brughes. Men da Anna haj hænjs sæ i sin arm, glemte han dem – å di nåhj æ kro.

smil. Skal det så være dem, eller ---?

Ja, lad os bare, sagde han, og så pakkede hun dem ind, og han betalte og gik med sine nye sko – glad og tilfreds. Han ville have dem på, når de skulle til bal øvre i Stadum kro, og det skulle de hele flokken på søndag. Anna ville også med, havde hun sagt.

Nå, fik du købt sko? – spurgte hans mor, da han kom hjem. Han viste hende skoene, og hun syntes at de så fine ud – men er de ikke lidt smalle?

Nej, sagde han lidt kort og gik ind i sit kammer.

Søndag aften fik han rene sokker på, de tyndeste han havde, og så skubbede han fødderne ned i skoene. Han havde slips og løs krave på og naturligvis også det nye sæt tøj; når man gik til bal, skulle man være ordentlig i tøjet.

De andre kom forbi og hentede ham, og så gik hele flokken de fire-fem kilometer til Stadum kro. De snakkede og sang undervejs og havde en masse sjov. Jens tænkte en gang imellen på sine sko, for de fortalte ham, at de var nye og skulle blokkes ud ved at bruges. Men da Anna havde hængt sig i hans arm, glemte han dem – og de nåede kroen.

I salen var der mange. Det så ud, som om den var helt fuld, men ind kom de da, og de fik en plads på bænken i hjørnet. Og så gik det rundt. De havde

I æ såhl vå dæh manne. Det såh ue, som om den vå helt fuld, men injd kom di da, å di fik en plads åh æ bæk i æ hjørn. Å så gik det runjt. Di haj gång i æ førr, vinjne di vå te bal. Det vå viss kun en tre-fie gång, di haj såt øve. Mést haj han danjset mæ Anna. Di haj funjnen æ takt.

Henah æ klok tre gik det ætte hjemmen – å fem kilomete æ en lång vej, vinjne en hæ danjset en hel nat i sko, dæh æ kort å smal. Anna haj rightenok bevunjnert sin ny sko, men det blev æ tryk jo injt minje ah.

Di mést a æ flok holdt sammel ænohn, så di kom sneje et styk vej. De gik mæ ænahn i æ arm å spært æ hele vej – å di sung – å Jens glemte sin sko. Kun vinjne han kom te å sæt æ foe åh en sten, gøe det vé i æ førr, dæh såt varm å stram i æ sko.

Da di gik øve æ bro, dæh vå øve æ Brebæk, fik Jens en go ide. Han tebagh øve æ bro. Anna kunj injt fästå, hva dæh no passée. Han smøgh æ bavsben op, gik née fra æ bro å vajt mæ sko å hoos ægimmel æ vanjd.

Hvofå gø do det? – Anna kunj injt begriif, hva det skuld væh godt få.

gang i fødderne, når de var til bal. Det var vist kun en tre-fire gange, de havde siddet over. Mest havde han danset med Anna. De havde fundet takten.

Henad klokken tre gik det hjemad – og fem kilometer er en lang vej, når man har danset en hel nat i sko, der er korte og smalle. Anna havde rigtignok beundret hans nye sko, men det blev trykket jo ikke mindre af.

De fleste af flokken holdt sammen endnu, så de kom hurtigt et stykke vej. De gik arm i arm med hinanden og spærrede hele vejen – og de sang – og Jens glemte sine sko. Kun når han kom til at sætte foden på en sten, gjorde det ondt i fødderne, der sad varme og stramme i skoene.

Da de gik over broen, der var over Bredbækken, fik Jens en god ide. Han gik tilbage over broen. Anna kunne ikke forstå, hvad der nu skete. Han smøgede buksebenene op, gik ned fra broen og vadede med sko og sokker igennem vandet.

Hvorfor gør du det? – Anna kunne ikke begribe, hvad det skulle være godt for.

Jeg ville bare gøre mine sko våde, så vider de sig bedre ud, sådan noget nyt kram, sagde han, da han kom op igen. De strammer lidt, de her nye sko.

Nå, derfor. Men kom nu. De andre er allerede langt (væk).

Æ viil bar gøe min sko våh, så vie di sæ bæh ue, sorn nave ny krahm, sø han, da han kom op ægen. Di stramme lidt, de hæh ny sko.

Nå, dæhfå. Men kom no. Di anjne æ åt lånjt.

Jens kégh åh Anna, lø æ arm om æ liv åh hind å så masjée di astaj. Hun klemt å æ arm om ham. Di sø injt nave, men få hvæ trin, han gøe, snakket æ sko, – di sjasket i vanjd. Men unjnevejs mæ Anna hjem, haj han helt glemt æ sko. Hun vå no en søde pigh.

Lav han bagætte gik åjen den kilometes vej hjem, begynjt di mée å mée å snak, få sin førr gøe vé. Åh hossokke tav han det siist styk vej. Han list injd åh sit kamme, kégh åh di ny sko, rist lidt ærghle åh æ hoj å såt dem injd i æ hjørn åh æ skaf. – Di sko viil han injt mée ha åh te bal, tænjt han, da han lø unjne æ dyn å haj put æ førr ue te kølen. Den hannel haj han nok injne grunj te å væh karle øve.

Jens kiggede på Anna, lagde armen om livet på hende og så marcherede de afsted. Hun klemte også armen om ham. De sagde ikke noget. men for hvert trin, han tog, snakkede skoene, – de sjaskede i vand. Men undervejs med Anna hjem, havde han helt glemt skoene. Hun var nu en sød pige.

Da han bagefter gik alene den kilometers vej hjem, begyndte de mere og mere at snakke, for hans fødder gjorde ondt. På strømpesokker tog han det sidste stykke vej. Han listede ind på sit kammer, kiggede på de nye sko, rystede lidt ærgerlig på hovedet og satte dem ind i hjørnet af skabet. – De sko ville han ikke mere have på til bal, tænkte han, da han lå under dynen og havde stukket fødderne ud til køling. Den handel havde han nok ingen grund til at være kæphøj over.